

De Nederlandse opvoeding

Belgische kinderen spreken hun ouders niet tegen. Hongaarse jongetjes houden de deur open voor vrouwen. Engelse kinderen spelen nooit op straat zonder ouders. En Nederlandse kinderen? Die zijn gewoon gelukkig.

We hebben onze fietspaden, we hebben onze dijken en bruggen en we hebben tulpen en kaas. Maar er is nog iets waar Nederland uniek in is: onze kinderen zijn het gelukkigst. Als we ze vergelijken met kinderen in andere industrielanden, voelen Nederlandse kinderen zich het best en hebben zij de beste relatie met hun familie. Dit blijkt uit onderzoek van Unicef.

Dit is natuurlijk een prettige gedachte voor ouders. Niet-Nederlandse ouders vragen zich af waarom de Nederlandse opvoeding zo succesvol is. Komt het door de verstandige en rustige manier van leven? Of komt het door de cultuur van 'goed genoeg is ook goed'? Nederlandse ouders doen iets goed, want anders zouden de kinderen niet zo tevreden en stabiel zijn.

De Engelse Rina Mae Acosta en de Amerikaanse Michele Hutchison wonen in Nederland en hebben hierover een boek geschreven. Het boek heet *De gelukkigste kinderen van de wereld*. In dit boek vertellen ze over het geheim van de Nederlandse opvoeding. De belangrijkste conclusies staan hieronder.

Ten eerste laten de ouders hun kinderen eerder los, waardoor de kinderen zelfstandiger zijn en beter voor zichzelf kunnen zorgen. Zo fietsen ze al jong zelf naar school en spelen ze al jong buiten zonder hun ouders.

Verder hoeven ze niet altijd het hoogste cijfer te halen op school. Het ene kind kan goed leren, het andere kind is wat minder snel. Nederlandse kinderen mogen zich ontwikkelen in hun eigen tempo en op hun eigen manier. Zij mogen zichzelf zijn.

Ook zijn Nederlandse kinderen vaak bij hun ouders. De ouders luisteren naar hun kinderen en vinden de mening van de kinderen belangrijk. De ouders accepteren hun eigen fouten. Zij weten dat ze niet perfect zijn en vinden zichzelf goed genoeg.

De ouders hebben dus een prettige balans gevonden: zij vinden hun kinderen heel belangrijk, maar zij geven de kinderen ook vrijheid - op een liefdevolle manier.

Moeten alle mensen hun kroost dus opvoeden op een Nederlandse manier? De schrijfsters van het boek vinden van wel. Maar wat vinden andere buitenlandse ouders in ons land ervan? Hoe kijken Spaanse, Belgische, Italiaanse, Engelse, Hongaarse, Australische of Amerikaanse ouders naar de Nederlandse opvoedstijl?

Vrijheid en verantwoordelijkheid

Bethany Le Sager, een Amerikaanse moeder uit Texas, vindt het opvallend dat Nederlandse kinderen al jong hun eigen verantwoordelijkheid krijgen: 'Op die manier leer je zelf na te denken. Mijn kinderen mogen vanaf groep 8 alleen naar school fietsen en sinds hun zevende jaar mogen ze alleen naar het speelplein. Ik vind dat goed voor hun zelfvertrouwen, maar in Amerika vinden mensen dat heel slecht. Zij zijn bang dat er iets gebeurt met de kinderen. Ze vinden dat je dan te weinig aandacht geeft aan je kind. Je kunt er zelfs straf voor krijgen.' Ook in Australië is dat zo. Moeder Emma Broome vertelt: 'Australische ouders zijn bang: kinderen mogen alleen bruin brood eten, ze moeten altijd ingesmeerd zijn met

zonnebrandcrème en ze mogen alleen fietsen met een helm op hun hoofd. In Nederland doen ouders wat ze zelf goed vinden. Ze zijn minder bang.'

Simon Sixsmith uit Groot-Brittannië herkent deze overbezorgde houding: 'Als mijn Engelse vrienden op bezoek zijn en onze kinderen willen naar buiten, dan doen ze meteen hun jas aan om mee naar buiten te gaan. Ze zijn *overprotective*.' Zelf is Simon dat ook nog een beetje: 'I always keep my English eye on them.'

Grenzen

Nederlandse kinderen krijgen ook veel vrijheid om hun mening te geven. Ze zijn zelfverzekerd. De Amerikaanse Le Sager zegt: 'Ouders zeggen niet vaak 'nee'. Als ouders een keer 'nee' zeggen, leggen ze uit waarom. Er is overleg en dat maakt kinderen mondig.' Een beetje té mondig, vindt de Belgische Sofie Mels: 'Belgische ouders vragen bijna nooit naar de mening van een kind, maar Nederlandse kinderen mogen meepraten over veel zaken. Ze mogen hun mening geven over de activiteit van de dag of de vakantiebestemming. In België gaan kinderen gewoon mee naar zee als de ouders dat zeggen.'

Mevrouw Mels is geschrokken van de directe manier waarop kinderen hun ouders hier tegenspreken. De vader of moeder corrigeert het kind dan niet, maar gaat met het kind praten. 'Onbegrijpelijk,' vindt Mels, 'ik denk dan: wie is hier de baas? Ik wil niet dat mijn kinderen zo tegen mij praten. Maar ja, ze groeien op in Nederland, dus ze leren hun mening geven. De kinderen van mijn Belgische vriendinnen doen dat veel minder.'

Marianna Rácz uit Hongarije is het met Mels eens. Zij vindt dat Nederlandse kinderen brutaal zijn tegen volwassenen: 'Hier noemen mensen het *vrij*, in Hongarije vinden ze dit gedrag *ongemanierd*. Hongaren leren hun kinderen om met respect te praten met meesters en juffen op school. De kinderen die niet goed luisteren, krijgen straf.'

Mevrouw Rácz vindt dat Nederlandse kinderen erg veel vrijheid krijgen om dingen te roepen en hun mening te geven. Rácz: 'Dat moet allemaal maar kunnen. En ze leren van hun ouders vaak niet hoe het wel moet: ze staan in de bus niet op voor ouderen en zwangere vrouwen. Hongaarse jongetjes houden de deur open voor een vrouw. Dat zie ik hier nooit.'

Engelse kinderen zijn beleefder tegen hun ouders, vindt ook Simon Sixsmith. 'Ze leren al jong om 'alsjeblieft' en 'dankjewel' te zeggen. Dat is de Engelse beleefdheidscultuur.'

De Australische Emma Broome vindt die cultuur ook een beetje *fake*: 'Nederlandse kinderen zijn minder beleefd dan Australische kinderen, maar ik vind dat niet altijd slecht. Ze leren hier ook wel wat beleefd is, maar dat gaat meer vanzelf.'

Clara Moranta Martí uit Spanje herkent dat: 'De Spaanse opvoeding is strenger. Kinderen krijgen meer regels en ze moeten meer rekening houden met volwassenen. Je goed gedragen, een hand geven, mensen vinden dat kinderen dat al jong moeten doen. Soms vind ik dat benauwend: kinderen krijgen dan te weinig vrijheid. Ik geef mijn kinderen liever meer ruimte, zoals Nederlandse ouders. Want als kinderen zelf leren wat wel goed is en wat niet goed is, dan krijgen zij een sterker karakter.'

De Belgische Mels vindt het wel een probleem dat Nederlandse ouders hun kinderen geen grenzen aanleren: 'Kinderen worden te weinig gecorrigeerd. Op feestjes ben ik altijd de enige moeder die achter haar kinderen aan loopt. Ik wil dat ze zich goed gedragen, goed eten, niets kapotmaken of een ander kind schoppen. 'Joh, dat komt wel goed,' zeggen de andere ouders, maar je moet toch weten waar je kind is? Anders komt het natuurlijk niet goed!'

Parttime werken

Anna Calogero uit Rome is blij dat ze haar kinderen in Nederland opvoedt: 'In Italië werkt iedereen fulltime. De kinderen zien de oppas heel vaak. In de speeltuin zie je bijna nooit vaders of moeders, maar wel heel veel nanny's. In Nederland is het heel normaal om in deeltijd te werken. Je kunt dan werken en je eigen kinderen groot zien worden. Daar ben ik dankbaar voor.'

Hollandse ouders hebben een veel betere balans tussen werk en privé, vinden ook andere ouders. De Amerikaanse Le Sager zegt: 'In Amerika zijn mensen van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat weg van huis. Hun kinderen zijn dan bij de kinderopvang.' Ook in België zien veel kinderen hun ouders bijna alleen in het weekend. Mels: 'Al mijn vriendinnen in België werken fulltime. Het is normaal om je kind om half 8 's ochtend weg te brengen en om 6 uur 's avonds weer op te halen.'

Volgens de schrijfsters van het *De gelukkigste kinderen van de wereld* is de cultuur van werken in deeltijd één van de redenen waarom Nederlanders en hun kinderen gelukkiger zijn dan mensen in veel andere landen. Van alle industrielanden hebben wij het laagste aantal werkuren. Bovendien verdelen de ouders de zorgtaken redelijk eerlijk: niet alleen moeders, maar ook vaders zorgen voor hun kinderen. Hierdoor is er binnen het gezin gewoon meer vrije tijd. Tijd om elke avond samen te eten, bijvoorbeeld. In landen als Spanje of Italië doet bijna niemand dat. 'In Spanje komt een van beide ouders vaak laat thuis. De kinderen hebben dan al gegeten. Als de kinderen naar bed zijn, eten de ouders met z'n tweeën,' zegt Moranta Martí.

Op school

Op Nederlandse scholen zijn de gewoontes veel losser dan in andere landen, vinden de expat-ouders. De Engelse Sixsmith vertelt: 'Mijn school was ouderwets, wij hadden een uniform. Dat is een groot verschil met de vrije school van mijn kinderen. Ik vind wel dat vervelende kinderen hier soms teveel aandacht krijgen. In Engeland moet een leerling die zich niet goed gedraagt, sneller weg van school.'

Broome vindt de Nederlandse scholen veel beter dan de Australische scholen: 'Hier mogen de kinderen zichzelf zijn. Je mag anders zijn dan de andere kinderen. Als je in Australië bijvoorbeeld kunstenaar wilt worden, dan ben je een *weirdo*. In Nederland krijg je de vrijheid om te worden wat je zelf wilt.'

De Belgische Mels is vooral verbaasd over de chaos op de school van haar kind. 'Iedereen loopt op het schoolplein schreeuwend door elkaar, er is geen orde. In België staan kinderen muistil in een rij te wachten tot de bel gaat. Je kunt er een speld horen vallen.'

Die discipline is er ook op de scholen in Hongarije. Rácz: '*Jij* zeggen tegen de directeur van je school? Dat mag echt niet! En vanaf de eerste schooldag moet je heel hard werken. In Hongarije is het heel streng, een beetje te streng, vind ik.'

'In Amerika moet je altijd de beste zijn,' zegt Le Sager. 'Ik zal mijn kinderen nooit zo onder druk zetten, maar ik ben ook nog niet gewend aan de Nederlandse zesjescultuur. Ik vind dat je zo goed mogelijk je best moet doen.'

Leren zwemmen

De Belgische filosoof Damiaan Denys heeft het mooi gezegd: Nederlanders schermen het gevaar voor hun kinderen niet af met een hek, maar ze leren hun kinderen zwemmen.

‘Ik vind het prettig dat ik mijn kinderen meer vrijheid heb gegeven. Nu zijn ze zelfstandiger en kunnen ze hun eigen problemen oplossen,’ zegt de Australische Broome. Ook Marianna Rácz is vooral positief: ‘Opvoeden in Nederland is vrolijker en lichter. En er is meer aandacht voor de mening van het kind. Zelf probeer ik de goede dingen van Nederland en Hongarije te combineren: ik luister naar mijn kind, maar leer het wel grenzen en goede manieren.’

Door de vrijheid en positieve aandacht krijgen kinderen zelfvertrouwen. ‘Mijn kinderen zitten goed in hun vel,’ zegt de Engelsman Sixsmith. ‘Tegen mijn Engelse vrienden zeg ik: ‘Jullie denken dat ik naar Nederland ben gegaan voor de vrije liefde en de drugs. Maar blijkbaar ben ik hier om gelukkige kinderen groot te brengen.’

Deze tekst is een bewerking van:

Pam van der Veen, *De kracht van liefdevolle verwaarlozing*. Algemeen Dagblad, 11 april 2017